

Zbornik sudske prakse

Predmet C-502/19

**Kazneni postupak
protiv
Oriola Junquera Viesa**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je podnio Tribunal Supremo (Vrhovni sud, Španjolska))

Presuda (veliko vijeće) od 19. prosinca 2019.

„Zahtjev za prethodnu odluku – Ubrzani postupak – Institucionalno pravo – Građanin Europske unije koji je izabran u Europski parlament dok se nalazi u istražnom zatvoru u okviru kaznenog postupka – Članak 14. UEU-a – Pojam ‚član Europskog parlamenta‘ – Članak 343. UFEU-a – Imuniteti potrebni za obavljanje zadaća Unije – Protokol (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije – Članak 9. – Imuniteti koje uživaju članovi Europskog parlamenta – Imunitet tijekom putovanja – Imuniteti tijekom zasjedanja – Osobno, vremensko i materijalno područje primjene tih različitih imuniteta – Ukidanje imuniteta koje daje Europski parlament – Zahtjev nacionalnog suda za ukidanje imuniteta – Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima – Članak 5. – Mandat – Članak 8. – Izborni postupak – Članak 12. – Provjera ovlasti članova Europskog parlamenta nakon službenog proglašenja izbornih rezultata – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 39. stavak 2. – Izbor članova Europskog parlamenta slobodnim i tajnim glasovanjem na općim neposrednim izborima – Pasivno biračko pravo”

1. *Prethodna pitanja – Ubrzani prethodni postupak – Pretpostavke – Okolnosti koje opravdavaju brzo postupanje – Zahtjev za tumačenje podnesen u okviru tužbe koja se odnosi na osnovanost odluke o odbijanju ukidanja mjere istražnog zatvora – Dopuštenost primjene tog postupka*
(Statut Suda, čl. 23.a; Poslovnik Suda, čl. 105. st. 1.)

(t. 43.-45.)

2. *Prethodna pitanja – Dopuštenost – Granice – Pitanja koja očito nisu relevantna i hipotetska pitanja postavljena u kontekstu koji isključuje koristan odgovor – Glavni postupak koji se odnosi na mjeru istražnog zatvora – Osuđujuća presuda donesena nakon podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku – Nepostojanje utjecaja*
(čl. 267. UFEU-a)

(t. 51.-59.)

3. *Povlastice i imuniteti Europske unije – Članovi Europskog parlamenta – Pojam – Svojstvo stečeno službenim proglašenjem rezultata i od trenutka tog proglašenja*
(čl. 343. UFEU-a; Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, čl. 6.; Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije, čl. 9.)
(t. 62., 71., 75.-77.)
4. *Europski parlament – Izbori – Nadležnost država članica – Izborni postupak i službeno proglašenje izbornih rezultata – Granice*
(čl. 2., čl. 10. st. 1. i čl. 14. st. 3. UFEU-a; čl. 223. st. 1. UFEU-a; Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, čl. 8 i 12.)
(t. 63.-69.)
5. *Povlastice i imuniteti Europske unije – Članovi Europskog parlamenta – Imunitet tijekom zasjedanja – Imunitet povezan sa svojstvom člana – Vremenski doseg – Imunitet primjenjiv tijekom zasjedanja Europskog parlamenta i mandata članova saziva*
(Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, čl. 6.; Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije, čl. 9. prvi stavak)
(t. 74.,77.,78.)
6. *Povlastice i imuniteti Europske unije – Članovi Europskog parlamenta – Imunitet tijekom putovanja – Imunitet povezan sa svojstvom člana – Vremenski doseg – Imunitet primjenjiv već od trenutka proglašenja izbornih rezultata*
(Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, čl. 6.; Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije, čl. 9. drugi stavak)
(t. 79.-81., 85.-87.)
7. *Povlastice i imuniteti Europske unije – Članovi Europskog parlamenta – Imunitet tijekom putovanja – Materijalni doseg – Sudjelovanje na konstituirajućoj sjednici Europskog parlamenta – Uključenost – Mjera određivanja istražnog zatvora donesena prije službenog proglašenja izbornih rezultata – Održavanje na snazi uvjetovano zahtjevom za ukidanje imuniteta*
(Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, čl. 6.; Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije, čl. 9. drugi i treći stavak)
(t. 87.-92.)

Kratak prikaz

Osoba izabrana u Europski parlament stječe svojstvo člana te institucije već od trenutka službenog proglašenja rezultata te od tog trenutka uživa imunitete povezane s tim svojstvom

Veliko vijeće Suda je u presudi Junqueras Vies (C-502/19), donesenoj 19. prosinca 2019. u prethodnom postupku, pobliže odredio osobni, vremenski i materijalni doseg imuniteta koje uživaju članovi Europskog parlamenta¹.

Sud je u tom predmetu bio pozvan odgovoriti na nekoliko prethodnih pitanja koje je postavio Tribunal Supremo (Vrhovni sud), o tumačenju članka 9. Protokola. Ta su pitanja postavljena u okviru tužbe koju je podnio političar izabran u Europski parlament na izborima održanim 26. svibnja 2019., protiv rješenja kojime mu je odbijeno izdati izvanredno odobrenje za izlazak iz zatvora. Predmetna je osoba smještena je u istražni zatvor prije tih izbora, u okviru kaznenog postupka koji je protiv nje pokrenut zbog sudjelovanja u organizaciji referenduma o samoodređenju održanog 1. listopada 2017. u autonomnoj zajednici Kataloniji. Zatražio je predmetno odobrenje kako bi mogao ispuniti formalnost koja se španjolskim pravom zahtijeva nakon proglašenja rezultata, a koja se sastoji u polaganju prisege ili obećanja poštovanja španjolskog Ustava pred Središnjim izbornim povjerenstvom, te naknadnog odlaska u Europski parlament radi sudjelovanja na konstituirajućoj sjednici novog saziva. Vrhovni je sud nakon obraćanja Sudu 14. listopada 2019. osudio osobu o kojoj je riječ na trinaest godina zatvora te na kaznu, u istom trajanju, apsolutnog isključenja od obavljanja javnih dužnosti.

Sud je presudio, kao prvo, da osoba koja je izabrana u Europski parlament stječe svojstvo člana Parlamenta proglašenjem izbornih rezultata i od trenutka tog proglašenja, te stoga uživa imunitete zajamčene člankom 9. Protokola.

Sud je u tom pogledu istaknuo da, iako su izborni postupak i proglašenje rezultata načelno uređeni zakonodavstvom država članica, u skladu s člancima 8. i 12. Izbornog akta iz 1976.², izbor članova Europskog parlamenta na neposrednim, općim, slobodnim i tajnim izborima³ izraz je ustavnog načela predstavničke demokracije čiji je doseg definiran samim pravom Unije. Iz Ugovorâ i Izbornog akta iz 1976. proizlazi da svojstvo člana Europskog parlamenta proizlazi iz samog izbora osobe kojoj je riječ te ga ona stječe službenim proglašenjem rezultata u državama članicama. Usto, iz članka 343. UFEU-a proizlazi da Unija i stoga njezine institucije i njihovi članovi, moraju uživati imunitete potrebne za njihove zadaće.

Kao drugo, Sud je presudio da osobe koje su, poput Oriola Junquerasa Viesa Junquerasa izabrane za članove Europskog parlamenta uživaju, već od trenutka proglašenja rezultata imunitet tijekom putovanja, povezan s njihovim svojstvom člana i predviđenim člankom 9. drugim stavkom Protokola. Cilj je tog imuniteta omogućiti im, osobito, da odu u Europski parlament i sudjeluju na konstituirajućoj sjednici njegova novog saziva Europskog parlamenta. Naime, za razliku od imuniteta tijekom zasjedanja, predviđenog prvim stavkom, koji uživaju tek od otvaranja te

¹ Imuniteti predviđeni člankom 343. UFEU-a i člankom 9. Protokola (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije (SL 2012., C 326, str. 266., u daljnjem tekstu: Protokol).

² Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta neposrednim općim izborima, koji je priložen Odluci Vijeća 76/787/EZUČ, EEZ, Euratom od 20. rujna 1976. (SL 1976., L 278, str. 1.), zadnje je izmijenjen Odlukom Vijeća 2002/772/EZ, Euratom od 25. lipnja i 23. rujna 2002. (SL 2002., L 283, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 17., str. 54.).

³ Članak 14. stavak 3. UEU-a.

konstituirajuće sjednice i tijekom cijelog zasjedanja Europskog parlamenta, imunitet tijekom putovanja pokriva odlazak članova u mjesto sastajanja Europskog parlamenta, uključujući njegovo prvo sastajanje.

Sud u tom pogledu podsjeća da su ciljevi imuniteta predviđenih Protokolom osigurati zaštitu dobrog funkcioniranja i neovisnosti institucija. U tom okviru, imunitet tijekom putovanja, o kojemu je riječ u članku 9. drugom stavku tog Protokola, osigurava pasivno biračko pravo zajamčeno člankom 39. stavka 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, omogućujući svakom članu, odmah nakon proglašenja i neovisno o tome je li ispunio eventualne formalnosti predviđene unutarnjim pravom, da sudjeluje na konstituirajućoj sjednici Europskog parlamenta, pri čemu ne smije biti ometan u odlasku na tu sjednicu.

Kao treće i posljednje, Sud je presudio da imunitet tijekom putovanja zajamčen svakom članu Europskog parlamenta podrazumijeva ukidanje mjere istražnog zatvora određene prije proglašenja njegova izbora, kako bi mu se omogućio odlazak u Europski parlament i sudjelovanje na njegovoj konstituirajućoj sjednici. Slijedom toga, ako nacionalni sud smatra potrebnim tu mjeru održati na snazi, mora u najkraćem roku zatražiti od Europskog parlamenta ukidanje tog imuniteta, u skladu s člankom 9. trećim stavkom Protokola.